Nambari ya Mtahiniwa ______________________

SMZ

BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR

MTIHANI WA KUINGILIA KIDATO CHA KWANZA

133 **KISWAHILI**

MUDA: SAA 2.00 **JUMAPILI 20 DISEMBA, 2020 MCHANA**

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. **Mtihani huu una sehemu NNE (4) A, B, C na D.**
2. **Jibu maswali YOTE kutoka sehemu A, maswali MANNE (4) kutoka sehemu B, maswali MAWILI (2) kutoka sehemu C na swali MOJA (1) kutoka sehemu D.**
3. **Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.**
4. **Majibu yote yaandikwe katika nafasi zilizowekwa.**
5. **Majibu yote yaandikwe kwa kalamu ya buluu au nyeusi.**
6. **Simu za mkononi na vitu visivyoruhusiwa havitakiwi ndani ya chumba cha mtihani.**

KWA MATUMIZI YA WASAHIHISHAJI		
NAMBARI YA SWALI	ALAMA	SAINI
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
JUMLA		

Mtihani huu una kurasa 13 zenye maandishi

Nambari ya Mtahiniwa ____________________

SEHEMU A: (Alama 15)

UFAHAMU

Jibu maswali YOTE katika sehemu hii.

1. **Soma habari hii kwa makini kisha jibu maswali yanayofuata.**

Kujifunza lugha ya Kiswahili hadi kujipatia utaalamu na ujuzi si mzaha. Ni harakati na mikakati ya kuuma meno hasa. Mwanafunzi anayeweza kujifunza Kiswahili mpaka afikie kilele cha mafanikio anahitajika kuwa makini sana. Awe msikivu, mdadisi na mtafiti wa kila suala linalohusu Kiswahili. Asiwe mwenye papara, mwenye kurukia maneno bila ya kuyachunguza ili ajue kama yanayozungumzwa ni maneno sanifu au lugha ya mitaani inayozungumzwa kiholela na wapita njia wa tua tugawe.

Lugha ya Kiswahili ni lugha ya kipekee. Msemaji mzuri wa Kiswahili sio yule anayenuia kupitisha ujumbe tu, bali ni yule anayepitisha ujumbe kwa namna inayofaa ili ueleweke kikamilifu. Hii hutegemea hasa na uteuzi mzuri wa msamiati.

Aidha, matamshi safi ni muhimu sana katika mawasiliano yoyote yale ya lugha ya Kiswahili. Matamshi yaliyojaa athari ya lugha mama hutatiza mawasiliano kutokana na kupotosha maana sahihi iliyokusudiwa na mzungumzaji lakini pia huleta maudhi na kumchosha msikilizaji. Tofauti na baadhi ya lugha nyengine, matumizi ya lugha sanifu katika Kiswahili huvutia sana kutokana na uzingatiaji wa ngeli pamoja na kuwa na msamiati mpana na unaoendelea kupanuka siku baada ya siku.

Lugha ya Kiswahili ina utajiri mkubwa wa methali, nahau, misemo, mafumbo na tamathali za semi. Msemaji hodari wa Kiswahili anafahamu matumizi murua ya semi na tamathali za semi. Matumizi hayo ni pamoja na uteuzi sahihi wa semi na tamathali hizo, wakati gani atumie kutegemea na mazingira, pamoja na ujumbe anaokusudia kuuwasilisha.

Maswali

a) Bainisha mambo mawili (2) yanayohitajika ili kupata utaalamu na ujuzi wa lugha ya Kiswahili.

____

____

____

____

b) Msemaji mzuri wa lugha ya Kiswahili ana sifa gani?

____

____

____

____

c) Matamshi yaliyojaa athari ya lugha mama yana athari gani katika mawasiliano?

____

____

____

____

d) Eleza faida ya matumizi ya lugha sanifu ya Kiswahili katika mawasiliano.

____

____

____

____

e) Ni yepi matumizi mazuri ya methali na misemo ya Kiswahili?

____

____

____

____

2. Fupisha habari uliyoisoma hapo juu kwa maneno yasiyozidi arubaini (40).

____

____

____

____

____

____

____

SEHEMU B: (Alama 40)

SARUFI NA MATUMIZI YA LUGHA

Jibu maswali MANNE (4) katika sehemu hii. Swali la SITA (6) ni la lazima.

3. a) Tunga sentensi kwa kutumia miundo ifuatayo.

   i. T+H+N

   ____

   ____

   ii. N+V+T+E

   ____

   ____

   iii. E+N+TS+TS+T+E

   ____

   ____

   b) Andika sentensi zifuatazo katika hali ya umoja.

   i. Vyumba hivi vya madarasa ni vidogo.

   ____

   ____

   ii. Hizi ndizo siku tulizokuwa tukizisubiri kwa hamu.

   ____

   ____

4. a) Tunga tungo yenye vipashio vifuatavyo kwa kutumia kiunganishi kilichomo ndani ya mabano. Nambari moja (i) imetumika kama mfano.

    i. Kirai na kirai (na)

    Katikati ya msitu **na** mlima mrefu.

    ii. Kitenzi na kitenzi (kisha)

    ____

    ____

    iii. Sentensi na sentensi (pia)

    ____

    ____

    ____

    iv. Nomino na nomino (au)

    ____

    ____

    ____

b) Kwa kutumia mifano eleza maana ya istilahi zifuatazo.

    i. Vihusishi

    ____

    ____

    ____

    ____

    ii. Vihisishi

    ____

    ____

    ____

    ____

5. a) Andika neno lisilohusiana na mengine katika makundi yafuatayo.

i. Nyama, samaki, pweza, kome

____

ii. Machungwa, mashelisheli, chenza, mabalungi

____

iii. Tanzania, Kenya, Ujerumani, Kiingereza

____

b) Taja sifa mbili (2) za ufupisho wa habari.

i. ____

ii. ____

6. a) Andika maneno yafuatayo kwa nambari.

i. Elfu tisa mia tisa na tisa.

____

ii. Laki nane, elfu sita na mia saba.

____

iii. Milioni kumi na tatu, laki moja na mia moja.

____

b) Tafsiri sentensi zifuatazo kwa lugha ya Kiingereza.

i. Mungu wangu! Nimesahau kuandika jina langu.

____

____

ii. Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ina Wizara kumi na saba.

____

____

7. a) Eleza aina tatu (3) za washiriki wa mdahalo.

____

____

b) Taja dhima mbili (2) za mdahalo.

i.

ii.

SEHEMU C: (Alama 30)

FASIHI

Jibu maswali MAWILI (2) katika sehemu hii.

8. Tunga beti tano (5) za ngonjera inayohusu jambo lolote lenye faida kwa jamii yako.

9. a) Eleza maana ya istilahi zifuatazo za kifasihi.

i. Utenzi

ii. Fasihi

iii. Kibwagizo

____

____

____

b) Eleza maana ya methali zifuatazo.

i. Mvumilivu hula mbivu.

____

____

____

ii. Kikulacho ki nguoni mwako.

____

____

____

10. Eleza tofauti tano (5) kati ya mashairi na tamthiliya.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

SEHEMU D: (Alama 15)

UTUNGAJI

Jibu swali MOJA (1) tu katika sehemu hii.

11. Tunga Insha ya maneno kati ya 120 – 130 kuhusu "Athari za uvunjaji wa amani katika nchi yetu".

12. Andika mdahalo wenye hoja nne (4) ukitetea mada inayosema, "Matumizi ya simu za mkononi kwa wanafunzi yanaleta hasara zaidi kuliko faida".

==========================